

**96ste Internationale Arbeidsconferentie (IAC)
Genève, 30 mei -15 juni 2007**

**Richtlijnen voor de delegatie naar de jaarlijkse conferentie van de
Internationale Arbeidsorganisatie (IAC)**

Richtlijnen

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

- I Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en van de Directeur-Generaal:
 - I a - Rapport van de Directeur-Generaal
 - I b - *Global Report* in het kader van de follow-up van de Declaratie over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2007: discriminatie in werk en beroep
- II Programma- en budgetvoorstellen voor 2008-09 en andere aangelegenheden
- III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en Aanbevelingen:
 - III a - Rapport van het Comité van Deskundigen dat toeziet op de naleving van Verdragen en Aanbevelingen
 - III b - Rapport met algemeen onderzoek m.b.t. de Verdragen inzake dwangarbeid
 - III c - Rapport met informatie over ratificaties en normgerelateerde activiteiten
- IV Arbeidsvoorwaarden in de visserijsector
- V Het versterken van de capaciteit van de IAO in het assisteren van de Leden bij het bereiken van hun doelstellingen in de context van globalisering
- VI De bevordering van duurzame ondernemingen

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

- I Algemeen
- II Geloofsbrieven
- III Lidmaatschapsaanvragen

C. Bijlagen

- I Samenstelling Koninkrijksdelegatie
- II Agenda 96^e Internationale Arbeidsconferentie (IAC)

A. Richtlijnen ten behoeve van de agendapunten

I Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en van de Directeur-Generaal

a) Rapport van de Directeur-Generaal

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de Internationale Arbeidsconferentie (hierna: Conferentie) van 2007 werden vastgesteld, waren de onder dit agendapunt te behandelen rapporten nog niet beschikbaar. Specifieke richtlijnen konden daardoor niet worden opgesteld. Indien de rapporten hiertoe aanleiding geven zal aan de Rijkswinsterraad een aanvullende instructie worden voorgelegd.

Bijlage

Dit zal een rapport betreffen over de situaties van werkzame personen in de bezette Arabische gebieden.

b) *Global Report* in het kader van de follow-up van de Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2007: afschaffing van discriminatie in werk en beroep

Algemeen

Het follow-up mechanisme van de in 1998 door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) aangenomen Verklaring over fundamentele principes en rechten op het werk bestaat uit twee delen. Het eerste deel is de bespreking tijdens iedere maatzitting van de Raad van Beheer van de IAO van de jaarlijkse rapportage van de landen die niet alle fundamentele arbeidsnormen hebben geratificeerd. Het tweede deel van de follow-up is het zogenoemde *Global Report*. De Directeur-Generaal van de IAO presenteert ieder jaar tijdens de Conferentie een rapport over een van de vier categorieën van fundamentele rechten. Deze categorieën zijn:

- 1) de fundamentele vakbondsrechten (te bespreken in 2008);
- 2) gedwongen arbeid en slavernij;
- 3) kinderarbeid (besproken in 2006);
- 4) discriminatie op het werk (thema 2007).

Dit jaar wordt in het *Global Report* een wereldwijd beeld geschetst van de ontwikkelingen betreffende de afschaffing van discriminatie op het werk en in beroep. Het rapport behandelt de stand van zaken in alle lidstaten van de IAO. Hierbij maakt het niet uit of een lidstaat de fundamentele verdragen 100 en 111 op het terrein van discriminatie in werk of beroep al dan niet heeft geratificeerd.

Het *Global Report* dient als basis voor:

- het vaststellen van de effectiviteit van de door de IAO verleende ondersteuning aan een lidstaat;
- het vaststellen van prioriteiten en actieplannen voor technische samenwerking voor de periode van vier jaar volgend op de bespreking in de Conferentie.

Nederland is onverminderd pleitbezorger van het belang van de naleving van de fundamentele arbeidsnormen. De afgelopen jaren is de animo voor de bespreking van het *Global Report* echter tanende. Om dit proces te kenteren, heeft SZW daarom in november 2003 een seminar georganiseerd om te bespreken hoe de follow-up een nieuwe impuls kan krijgen, onder meer door best practices beter voor het voetlicht te brengen. Helaas is de behandeling van het

Global Report ook tijdens de Conferenties van 2004 en 2005, ondanks aanpassingen in de werkmethodes, een weinig zinvolle, statische aangelegenheid gebleven. In maart 2006 is een werkgroep aan de slag gegaan om zich te buigen over hervormingen van de Conferentie. De behandeling van het Global Report door de Conferentie zal hierbij worden betrokken.

Global Report over de afschaffing van discriminatie in werk en beroep

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de Internationale Arbeidsconferentie (hierna: Conferentie) van 2007 werden vastgesteld, was dit rapport nog niet beschikbaar. Specifieke richtlijnen konden daardoor niet worden opgesteld. Indien de rapporten hiertoe aanleiding geven zal aan de Rijksministerraad een aanvullende instructie worden voorgelegd.

II Informatie betreffende het Programma en Budget voor 2008-09 en andere financiële en administratieve vraagstukken

Op het moment dat de richtlijnen voor de delegatie naar de IAC van 2007 werden vastgesteld, was dit rapport nog niet beschikbaar. Specifieke richtlijnen konden daardoor niet worden opgesteld; de Nederlandse inbreng zal in ieder geval in nauw overleg met de IMEC-partners (*Industrialized Market Economy Countries*, waaronder de EU-Lidstaten) gebeuren.

Op basis van bespreking tijdens de Beheersraad van maart 2007 gelden hiervoor vooralsnog de volgende uitgangspunten:

- een positieve beschouwing van het Programme & Budget voor 2008-2009 (transparant van aard);
- akkoord met hoogte van de begroting op reële nulgroei;
- tevreden met meer aandacht voor Afrika in het budget;
- acceptatie van een aparte rekening voor ongeoormerkte vrijwillige bijdragen, zij het met scepsis/de boodschap dat Nederland niet voornemens is om hier in te storten (Nederland is nl. al voorstander van zo min mogelijk oormerken en stemt haar vrijwillige bijdrage aan de IAO dan ook met die gedachte af. Een separate rekening is niet nodig, Nederland geeft de voorkeur aan een oplossing voor het probleem van scheefgroei tussen regulier en vrijwillig budget door een oplossing in het reguliere budget te zoeken);
- het financiële plaatje behorend bij het onderhoudsplan voor IAO HQ (Head Quarters) baart Nederland zorgen. De gereserveerde bedragen zullen absoluut niet afdoend zijn met alle risico's van dien (lasten voor overheden);
- reservering van 2.5 miljoen USD voor VN hervormingen wordt door Nederland beschouwd als positief. IAO geeft hiermee aan een voortrekkersrol te willen spelen en de noodzaak/het belang van actieve vroege deelname te erkennen;
- IAO dient de nadruk te leggen op (het stroomlijnen van) uitvoering van beleid t.a.v. de "Decent Work Agenda" en de bijbehorende instrumenten en kaders (zoals bijvoorbeeld "One UN"). Daarnaast betere interne stroomlijning/samenwerking tussen de diverse directies binnen IAO en betere aansluiting bij nationale ontwikkelingsplannen.

III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en aanbevelingen

a) Algemeen

Kenmerkend voor de IAO is dat de IAC niet alleen vrijwel jaarlijks verdragen en aanbevelingen aanneemt, maar tevens beschikt over een toezichtmechanisme dat bestaat uit een stelsel van voortgangsrapportage en bijpassende procedures. Elke lidstaat dient in dit kader te voldoen aan de verplichting om:

- alle verdragen en aanbevelingen in beginsel binnen een periode van twaalf maanden voor te leggen aan het bevoegd gezag (het Parlement) met voorstellen voor wetgeving of anderszins. Aan de Directeur-Generaal van het Internationaal Arbeidsbureau (IAB) moet worden gerapporteerd wat op dit punt is gebeurd, op welk tijdstip en met welk resultaat;
- ten aanzien van verdragen die zijn bekrachtigd periodiek te rapporteren over de naleving daarvan;
- ten aanzien van verdragen die niet zijn bekrachtigd en ten aanzien van aanbevelingen periodiek te rapporteren over de situatie terzake, indien de Raad van Beheer hiertoe besluit.

Over de naleving van bovengenoemde verplichtingen worden jaarlijks door het Comité van Deskundigen rapport uitgebracht.

Deel 1A van dit rapport bevat een juridische toets van de wijze waarop lidstaten voldoen aan de verplichting tot naleving van de door hen bekrachtigde verdragen. Aan de hand van dit rapport wordt een aantal gevallen van niet-naleving van verplichtingen geselecteerd en besproken in de Commissie voor de Toepassing van Verdragen en Aanbevelingen (de Conferentiecommissie). Betrokken lidstaten worden uitgenodigd tijdens de IAC hetzij schriftelijk, hetzij mondeling informatie en uitleg te geven.

Deel 1B van het rapport bevat een algemeen onderzoek naar de voortgang in de bekrachtiging van enkele specifieke verdragen en de knelpunten die daarbij optreden. Dit deel van het rapport wordt in een algemene discussie in de Conferentiecommissie besproken.

Deel 2 van het rapport tenslotte bevat informatie over de verplichting tot tijdige voorlegging van instrumenten aan het Parlement en over de rapportageverplichting aan de IAO.

De Conferentiecommissie brengt verslag uit aan de plenaire zitting van de IAC. Indien lidstaten ernstig tekortkomen in de naleving van verplichtingen kan dit in een aparte paragraaf worden vermeld. Lidstaten kunnen, indien zij de interpretatie van het Comité van Deskundigen betwisten, tegen het oordeel van het Comité van Deskundigen dan wel van de Conferentiecommissie uiteindelijk in beroep gaan bij het Internationaal Hof van Justitie.

b) Stand van zaken IAC 2007

III (1A): Rapport van het Comité van Deskundigen dat toeziet op de naleving van Verdragen en Aanbevelingen

Dit rapport bevat een gedetailleerd overzicht van de juridische toets op de naleving van de bekrachtigde verdragen door de individuele lidstaten. Op basis van dit rapport wordt jaarlijks een lijst van ongeveer 25 individuele overtreders samengesteld die tijdens de IAC wordt gesproken. In het rapport ontbreken opnieuw een aantal notoire schenders van de fundamentele verdragen niet, zoals de schending van Verdrag nr. 29 (verbod op dwangarbeid) door Birma/Myanmar en de schending van de fundamentele verdragen inzake vakbondsvrijheid (nr. 87) en collectief onderhandelen (nr. 98) door Wit-Rusland. Omdat de Deskundigen in november/december 2006 over de inhoud van het rapport vergaderden, zijn de meest recente ontwikkelingen van de Raad van Beheer in maart 2007 niet in het rapport

meegenomen. Waar mogelijk wordt daar in deze instructie wel op ingegaan.

Birma/Myanmar:

De Raad van Beheer constateerde in maart 2007 met tevredenheid dat een Aanvullend Akkoord tussen Birma/Myanmar en de IAO is gesloten. In verband hiermee is de optie van een advisory opinion aan het Internationaal Gerechtshof voorlopig van de baan. De praktische werking van het tot stand gekomen klachtenmechanisme de komende twaalf maanden zal doorslaggevend zijn voor het uit de koelkast halen van de optie van het Internationaal Gerechtshof. Ondanks de schijnbare positieve ontwikkelingen is er in Birma/Myanmar echter nog steeds geen sprake van naleving van Verdrag nr. 29 (verbod op dwangarbeid). Nederland zal zich, zoveel mogelijk in EU-verband, blijven inspannen om schendingen van Verdrag nr. 29 door Myanmar te bestrijden.

Wit-Rusland:

Tijdens de Raad van Beheer van maart 2007 liet Wit-Rusland beperkte vooruitgang zien voor wat betreft het naleven van arbeidsrechten (Verdrag 87, Freedom of Association and Protection of the Right to Organise en Verdrag nr. 98, Right to Organise and Collective Bargaining). De EU uitte haar zorg wederom, riep Wit-Rusland opnieuw op tot nauw en effectief samenwerken met IAO. Overheden en sociale partners traden eensgezind op en riepen Wit-Rusland op vrijheid van vakbonden te garanderen, zonder overheidsinterventie, en registratie van bonden mogelijk te maken. Daarnaast werd Wit-Rusland opgeroepen het concept wetsvoorstel aangaande vakbonden van tafel te halen, bestaande wetgeving te herzien en in consultatie met de sociale partners te zorgen voor wetten die ook in de praktijk vrijheid voor vakbonden en naleving van voornoemde verdragen mogelijk maken. Nederland zal vasthouden aan de lijn, zoals eerder door het EU-standpunt uitgedragen, om ernstige zorgen uit te spreken over de situatie in Wit-Rusland en de regering daar op te roepen gehoor te geven aan de aanbevelingen van de Onderzoekscommissie.

Nederland:

Ten aanzien van het Koninkrijk der Nederlanden verzoekt het Comité van Deskundigen de regering voornamelijk om in de volgende rapportages nadere gedetailleerde informatie te verschaffen.

III (1B): Algemene Discussie

De algemene discussie zal dit jaar zijn gewijd aan het onderzoek naar de IAO-instrumenten op het gebied van het (verbod van) dwangarbeid : IAO-Verdrag nr. 29 uit 1930 en Verdrag nr. 105 uit 1957.

In 1979 vond het laatste algemene onderzoek naar dit onderwerp plaats; in 1997 een speciaal onderzoek. Sinds 1979 zijn de Deskundigen verschillende ontwikkelingen opgevallen die van invloed kunnen zijn op de naleving van de verdragen inzake dwangarbeid. Deze issues staan voorsnog in de weg aan volledige implementatie van de verdragen inzake dwangarbeid en betreffen:

- het probleem van mensenhandel voor doelen van dwangarbeid;
- het bestaan van geprivatiseerde gevangenen en geprivatiseerde arbeid in gevangenen. Dit is niet per definitie in strijd met bovengenoemde verdragen; er dienen dan wel aanvullende voorwaarden te zijn vervuld, zoals bijvoorbeeld dat het werk vrijwillig gebeurt of niet onder dreiging van een strafmaatregel;
- de introductie van wetgeving of beleid met betrekking tot het verrichten van gemeenschapswerk, als een alternatief voor gevangenisstraf, het verplicht stellen van

werken als voorwaarde voor het ontvangen van een werkloosheidsuitkering en het verplicht verrichten van overwerk.

De verdragen inzake dwangarbeid behoren tot de meest bekrachtigde: Verdrag nr. 29 telt 170 en Verdrag nr. 105 164 bekrachtigingen. Het rapport is gebaseerd op vragenlijsten ingevuld door overheden die de verdragen niet hebben bekrachtigd. Verdrag nr. 29 is niet bekrachtigd door: Afghanistan, Canada, China, Korea, Letland, Samoa, Timor, de Verenigde Staten, Vanatua en Vietnam. Verdrag nr. 105 is niet bekrachtigd door: China, Japan, Korea, Lao, Madagascar, Malesië, Myanmar, Nepal, Qatar, Samoa, Singapore, Solomon Eilanden, Timor, Vanatua en Vietnam.

De Deskundigen spreken de hoop uit dat het onderzoek in ieder geval bijdraagt tot een betere kennis van de verdragen en roept de lidstaten die ze nog niet bekrachtigd hebben op dit te doen en die dit al wel gedaan hebben tot het volledig toepassen daarvan, zowel naar de letter als de geest van de verdragen.

III (2): Informatie over bekrachtigingen en normgerelateerde activiteiten

Deel I: algemene informatie over recente ontwikkelingen op het gebied van internationale arbeidsnormen

Recente ontwikkelingen:

Dit bevat een overzicht van informatie over:

- het maritieme arbeidsverdrag 2006, dat op 23 februari 2006 tijdens de 94^e (maritieme) sessie van de IAC is aangenomen;
- nieuwe standaarden die voor de 95^e IAC (mei/juni 2006) zijn geagendeerd, waaronder het promotionele kader voor een instrument inzake arbeidsveiligheid en gezondheid (Verdrag nr. 187 en Aanbeveling nr. 197) en de aanbeveling over de arbeidsrelatie (Aanbeveling nr. 198);
- de algemene discussie tijdens de 95^e IAC over de arbeidsinspectie en over de technische samenwerking van de IAO;
- algemene discussies op basis van de “*integrated approach*” benadering t.a.v. migrerende werknemers; en
- discussies in de Raad van Beheer over verbeteringen in de IAO's normgerelateerde activiteiten en een toekomstige strategie.

Constitutionele en andere procedures:

Dit bevat een overzicht van:

- informatie over *maatregelen op grond van artikel 33* van het IAO-Statuut: niet-naleving van Verdrag nr. 29 (verbod op dwangarbeid) door Birma/Myanmar;
- overzicht van *klachten ingediend onder artikel 24* van het IAO-Statuut (in te dienen door sociale partners tegen een lidstaat wegen het niet-naleven van een door die lidstaat bekrachtigd verdrag). In dit overzicht staat nog steeds opgenomen de klacht tegen Nederland ingediend door een Turkse vakbond, tegen het niet naleven van - het inmiddels door Nederland opgezegde- Verdrag nr. 118 (gelijke behandeling, sociale zekerheid, 1962). Deze procedure is tijdens de Raad van Beheer afgerond. De conclusies zijn inmiddels openbaar en ter informatie aan het Parlement gestuurd.

- overzicht van *klachten ingediend onder artikel 26* van het IAO-Statuut (in te dienen door mede-lidstaten wegens het niet-naleven van een door een andere lidstaat bekrachtigd verdrag): op dit moment lopen twee klachten: een tegen Wit-Rusland wegens het niet-naleven van Verdrag nr. 87 (vakbondsvrijheid) en Verdrag nr. 98 (collectief onderhandelen) en een tegen Venezuela wegens het niet-naleven van dezelfde verdragen;
- overzicht van *procedures aanhangig bij het Committee on Freedom of Association (CFA)*: op dit moment zijn ongeveer 176 zaken aanhangig bij het CFA, betrekking hebbend op 67 landen. Sinds december 2005 zijn bovendien 50 nieuwe zaken aanhangig gemaakt. Het CFA heeft bij het Comité van Deskundigen speciale aandacht gevraagd voor wetgevende aspecten van enkele van deze zaken.

Technische samenwerking:

Dit bevat een overzicht van de technische samenwerking uitgevoerd door de IAO.

Deel II: bevat een overzicht met informatie over bekrachtigingen van de Verdragen en Protocolen

Deel III: bevat “*country profiles*”, d.w.z. informatie per individuele lidstaat over bekrachtigingen, toepassing van verdragen en het voorleggen van instrumenten aan het Parlement.

Voorlegging instrumenten aan Parlement:

Het Koninkrijk der Nederlanden heeft volgens de IAO voldaan aan de verplichting om alle tijdens een zitting van de IAC aanvaarde instrumenten (tijdig) voor te leggen aan het Parlement.

Rapportageverplichting:

Nederland heeft 18 van de 19 gevraagde rapportages op tijd ingediend. De rapportage m.b.t. IAO-Verdrag nr. 128 is nog niet ingediend, omdat de regering –in overeenstemming met de opmerkingen van de Deskundigen terzake- in afwachting is van overleg met de sociale partners.

De Nederlandse Antillen hebben 11 van de 18 gevraagde rapportages ingediend terwijl *Aruba* 25 van de 26 gevraagde rapportages heeft ingediend.

c) Richtlijnen voor de delegatie

De delegatie zal in gevallen waarin getracht wordt de grondslagen van de IAO op het gebied van het toezichthoudende systeem te ondergraven, duidelijk stelling nemen ten gunste van het behoud van het systeem van arbeidsnormen en het daarmee samenhangende toezichtmechanisme.

Het toezicht en de voortgangscontrole op de naleving van verdragen in de IAO heeft een unieke plaats in de internationale organisaties en heeft aangetoond een effectief middel te zijn ter controle van lidstaten die vrijwillig verdragen hebben bekrachtigd en statutaire verplichtingen zijn aangegaan. Elke verzwakking van deze procedures moet worden vermeden. De delegatie zal zich, in nauw overleg met de overige EU, IMEC (*Industrialized and Market Economy Countries*) of andere gelijkgezinde landen, actief opstellen, met name ten aanzien van de niet-naleving van de fundamentele arbeidsnormen. De fundamentele arbeidsnormen zijn opgenomen in Verdrag nr. 87 en nr. 98 (vakverenigingsvrijheid), Verdrag

nr. 100 en nr. 111 (verbod op discriminatie in arbeid en beroep), Verdrag nr. 29 en nr.105 (verbod op dwangarbeid) en Verdrag nr. 138 en nr. 182 (verbod op kinderarbeid).

IV Arbeidsvoorwaarden in de visserijsector

Punt IV op de agenda van de Conferentie betreft een nieuw normverdrag inzake arbeid in de visserijsector. Nederland is een voorstander van dit verdrag in het kader van modernisering van verouderde verdragen. Het voorgestelde verdrag consolideert een aantal verouderde verdragen. Overigens moet worden vastgesteld dat de arbeidsomstandigheden in de visserij, mondiaal bekeken, ongunstig afsteken ten opzichte van reguliere beroepswerkzaamheden.

De eerste twee lezingen van het verdrag vonden plaats tijdens de conferenties van 2004 en 2005. Een derde lezing is noodzakelijk, omdat het verdrag zoals dat in 2005 het Comité was vastgesteld, door de plenaire vergadering is verworpen. Voornaamste reden voor het verwerpen van het verdrag was de onthouding van de werkgevers. Daarnaast speelde een rol dat de Aziatische landen, onder aanvoering van Japan, het verdrag niet steunden. De Aziatische vloot vertegenwoordigt ruim 80% van alle vissersschepen. Ook de Afrikaanse landen, die tijdens de Conferentie als een blok functioneerden, schaarde zich niet achter het verdrag.

Naar aanleiding van het “mislukken” van het visserijverdrag heeft het Bureau een questionnaire verstuurd. De antwoorden op deze questionnaire waren niet van dien aard dat het Bureau een nieuwe ontwerptekst heeft opgesteld. Als algemene opmerking heeft Nederland naar aanleiding van de questionnaire naar voren gebracht dat de verwerping van het verdrag een nieuwe kans biedt alsnog een breed draagvlak voor het verdrag verkrijgen. Dit bevordert de totstandkoming van een wereldwijd *level playing field* in de visserijsector. In dit verband heeft Nederland er op gewezen dat het verdrag minder gedetailleerd dient te zijn en flexibeler met name voor ontwikkelingslanden.

In december 2006 is een *Interregional Tripartite Round Table* gehouden, waarvan het belangrijkste resultaat is dat de werkgevers en Japan het eens zijn geworden over een criterium aan de hand waarvan kan worden vastgesteld of het verdrag van toepassing is op de Japanse vloot (zie hierna). Nederland was overigens niet aanwezig bij deze bijeenkomst.

De voorgeschiedenis van het verdrag dient in belangrijke mate de inzet van Nederland te bepalen. De opstelling van Nederland zal er op gericht zijn het verdrag een zo groot mogelijk draagvlak te geven.

Het Japanse voorstel

Japan heeft zich onder meer tegen het verdrag verzet omdat het in het verdrag gehanteerde scheepslengtecriterium van 24 meter voor de beoordeling of bijzondere verdragseisen gelden, voor dat land niet hanteerbaar schijnt. In Japan, en andere Aziatische landen, worden scheepseenheden in tonnages uitgedrukt, daardoor is het wenselijk dat het lengtecriterium in het verdrag wordt vertaald naar een tonnage. Door de in het verdrag voorgestelde omrekeningsfactor (24 meter is 175 ton) zou een te groot deel van de Japanse vloot onder het deel van het verdrag vallen dat bijzondere eisen aan grote schepen stelt, bijvoorbeeld ten aanzien van de accommodatie. Japan stelt nu voor 24 meter gelijk te stellen aan 300 ton. Volgens Japan zou daardoor een zelfde percentage Europese als Japanse schepen onder het regime voor grote schepen vallen.

Nederland zal zich niet tegen dit voorstel verzetten als dit betekent dat het verdrag breed kan/zal worden geratificeerd. Het gevolg van dit compromis is dat westerse schepen tussen 24 meter en 300 ton wel onder de aangescherpte verdragseisen voor grote schepen vallen, maar Japanse schepen van dit formaat niet. Omdat het hier echter om schepen gaat die relatief dicht bij de kust blijven en in zijn algemeenheid voor de thuismarkt vissen is directe verstoring van de internationale concurrentiepositie beperkt. Het level playing field wordt wel indirect getroffen door de mogelijkheid van (veel) goedkopere export van de gevangen producten..

Flexibele bepaling voor ontwikkelingslanden

De IAO heeft naar aanleiding van de questionnaire een voorstel gedaan om een nieuwe bepaling in het verdrag op te nemen dat het voor ontwikkelingslanden mogelijk maakt geleidelijk in het verdrag te stappen. Indien een land te kampen heeft met “special problems of a substantial nature in the light of insufficiently developed infrastructure or institutions” hoeft aan onderdelen van het verdrag niet te voldoen. Gezien de reeds aangegeven wens het verdrag flexibeler te maken, met name voor ontwikkelingslanden, zal Nederland dit voorstel steunen.

Annex III

Het verdrag bevat een bijlage waarin vereisten voor de scheepsaccommodatie zijn opgenomen. Deze bijlage kan op een relatief eenvoudige manier geactualiseerd worden. Deze lijst is echter zeer gedetailleerd. Nederland zal zich –in lijn met het ARBO-beleid- inzetten Annex III naar de Richtlijn te verplaatsen.

Verdere onderhandelingslijn

Nederland heeft in 2005 ingestemd met de tekst van het verdrag zoals dat nu op tafel ligt. Nederland zal daarom zelf geen initiatieven meer nemen voor technische aanpassingen. Een belangrijke overweging hierbij is ook dat moet worden voorkomen veel tijd aan relatief onbelangrijke zaken verloren gaat. De focus moet zijn gericht op de vergroting van het draagvlak. Niettemin is het te verwachten dat (weer) veel technische amendementen zullen worden ingediend. Bij de beoordeling van deze amendementen zal Nederland toetsen aan de volgende aspecten:

- Wat is de houding van de overige EU-landen?
- Wat zijn de gevolgen voor de administratieve overlast en regeldruk?
- Wat is de relatie met het in 2006 tot stand gekomen Maritieme arbeidsverdrag?

V Het versterken van de capaciteit van de IAO in het assisteren van de Leden bij het bereiken van hun doelstellingen in de context van globalisering

I - Doel: de leden steunen om te komen tot een coherent *Decent Work* beleid.

De leden dienen hierbij de vier strategische doelen van de IAO in acht te nemen:

1. Fundamentele arbeidsnormen
2. Werkgelegenheid
3. Sociale bescherming
4. Sociale dialoog

Om de inspanningen van de leden om deze doelen te bereiken, stelt de IAO de volgende voorwaarden:

- De strategische doelen zijn universeel geldend, ongeacht de status van de ‘werkers’. Ze vullen elkaar aan en zijn onderling afhankelijk van elkaar. Ze dienen daarom ook alle tegelijk gepromoot te worden, met het oog op de synergie die tussen de vier heerst en ook met duurzame economische groei.
- De leden mogen zelf het tempo bepalen om naar de doelen toe te werken en ook mogen ze zelf de toekenning van het gewicht aan elk van de afzonderlijke doelen bepalen, op basis van hun eigen nationale mogelijkheden en voorkeur.
- De leden dienen hierin te allen tijde solidair te zijn met de andere leden.
- Er moeten voldoende ratificaties zijn en/of implementatie van de belangrijke IAO instrumenten.

II - Concrete stappen naar beleid voor Decent Work

De IAO wil zelf de volgende stappen ondernemen:

- Periodieke beoordelingen van de daadwerkelijke behoeften van de leden als een vast item op de agenda van de IAC. Hierbij rekeninghoudend met de vier strategische doelen, om tot belangrijke prioriteiten voor toekomstige acties te komen en om tevens de waarde en impact van de bijdrage van de IAO aan de inspanningen van de leden te optimaliseren.
- De IAO wil coherentie bevorderen in het streven naar de realisatie van Decent Work doelen en economische doelen door:
 1. Analyses te maken en het uitwisselen van ‘best practices’ tijdens de Raad van Beheer;
 2. Technische samenwerkingsinspanningen te stroomlijnen, ten behoeve van een consistente benadering van de promotie van de strategische doelen en de ontwikkeling van een geïntegreerd Decent Work beleid.
 3. Samenwerking met andere internationale organisaties
- Ondersteunen van inspanningen om een grotere solidariteit te bewerkstelligen tussen de leden in het verwezenlijken van de Decent Work doelen.
- Onderzoeken hoe andere middelen, expertise en ervaringen (m.b.t. SILC) op gang gebracht kunnen worden.

De IAO stelt de volgende stappen, te nemen door de leden voor:

- Ontwikkelen (en regelmatig aanpassen) van een Decent Work beleid
- Indicatoren ontwikkelen om voortgang en impact van dit beleid vast te kunnen stellen
- Ontwikkelen van systemen om de noodzakelijke coherentie te verzekeren tussen het vastgestelde beleid en dat wat de vertegenwoordigers van de leden in internationale bijeenkomsten uitdragen.
- Bevorderen van de Decent Work doelen binnen een multilateraal kader.

III - Follow up

- Verspreiden door de IAO van dit rapport
- Vertalen van de conclusies van de jaarlijkse beoordelingen in de IAC naar concrete acties en budgettaire voorzieningen en deze te gebruiken om een kader te scheppen voor best practices.
- Mechanisme ontwikkelen voor het uitwisselen van best practices met betrekking tot de implementatie van het Decent Work beleid

Instructie

- Nederland verwelkomt een discussie in de IAO om te komen tot een versterking van de *governance* van de IAO in het licht van de gevolgen van de globalisering waarmee haar leden worden geconfronteerd.

- Nederland ziet de toegevoegde waarde van een periodiek *decent work policy review* door de IAO om de behoeften van de leden te kunnen vaststellen.
- Het is essentieel dat de IAO in de vaststelling van haar prioriteiten aansluit bij de daadwerkelijke behoeften van haar leden (vraagsturing) in plaats van bij de mogelijkheden die het Office biedt (aanbodsturing).
- Met betrekking tot de vereiste input voor een *decent work policy review* is Nederland van oordeel dat dit niet mag leiden tot verzwaring van de administratieve lasten van de lidstaten in de vorm van nieuwe rapportageverplichtingen aan de IAO. De bestaande verdragsrapportages zijn een belangrijke bron voor een nieuw *review* mechanisme.
- Daarnaast acht Nederland het van belang gebruik te maken van andere bestaande informatiebronnen om de analyses ten behoeve van het *decent work policy review* te kunnen uitvoeren. Het is van belang dat analyses worden uitgevoerd door onafhankelijke deskundigen buiten de IAO.
- Deze analyses moeten leidend zijn voor de vaststelling van de prioriteiten in de beleidsvorming van de IAO, die plaatsvindt in de Conferentie, het belangrijkste beleidsvormende orgaan van de IAO. De agendering voor Conferenties moet op basis van deze analyses worden bepaald. De wijze waarop thans de vaststelling van de agenda van een Conferentie plaatsvindt, is niet transparant (hoog tombola-karakter).
- Een belangrijk element in de discussie over *governance* in de IAO dient volgens Nederland te zijn de samenwerking van de IAO met andere internationale organisaties. *System wide coherence* is een belangrijke voorwaarde om te komen tot een goede *global governance* door de IAO én andere relevante internationale organisaties (o.a. Wereldbank, IMF, OESO, UNDP).
- Nederland is van mening dat een goede samenwerking van de IAO en andere internationale organisaties een belangrijke voorwaarde is voor een effectieve *global governance*. Alleen dan kunnen politiek de juiste antwoorden worden gevonden op de negatieve gevolgen van de economische globalisering.
- Nederland vindt het te vroeg om aan te geven of de uitkomsten van de discussie moeten leiden tot een instrument over *decent work policy review*: '*form follows substance*'. Op voorhand kan echter worden vastgesteld dat Nederland een verdrag niet het geschikte middel acht om een versterking van *governance* van de IAO te bewerkstelligen. Een aanbeveling zou in dit verband wel tot de mogelijkheden kunnen behoren.

VI De bevordering van duurzame ondernemingen

Tijdens de IAC zal een algemene discussie over dit onderwerp worden gehouden. Het rapport dat hieraan ten grondslag ligt biedt een veelomvattend beeld over duurzaam ondernemen en de invloed van de omgeving erop. De basishouding is dat bedrijven de belangrijkste bron zijn van groei en regelgeving. Bedrijven hebben aantal condities nodig om goed en duurzaam te kunnen zijn. Aan het eind van het rapport wordt de Lidstaten gevraagd een aantal vragen te beantwoorden die als basis voor de discussie en voor de Nederlandse inzet daarin zullen dienen. Daarop zal hieronder worden ingegaan.

Ten aanzien van de inhoud van het rapport kan het volgende worden opgemerkt:

- De opbouw van het rapport is niet helder. Het rapport bevat geen duidelijke richting of structuuropbouw. Doordat geen enkele conclusie wordt getrokken blijft het rapport steken bij een beschrijving.
- Het rapport is heel breed. Hierdoor blijft het op de oppervlakte met theorieën op het gebied van bevordering van bedrijven. Hoewel het een goed overzicht biedt, zijn deze wederom vrij algemeen en abstract.
- In het eerste hoofdstuk wordt een introductie gegeven van het begrip duurzaam ondernemen. Hiervoor wordt een complete benadering gebruikt. Deze komt echter niet meer terug in het verloop van het rapport. Het onderscheid met “gewoon” ondernemen is in veel hoofdstukken niet terug te vinden. De begrippen worden voor hetzelfde gebruikt wat erg verwarrend is.
- De nadruk van het rapport ligt op omgevingsfactoren die de voorwaarden moeten scheppen van duurzaam ondernemen. Juist wanneer het gaat om duurzaam ondernemen ligt een belangrijke verantwoordelijkheid bij bedrijven zelf. De mogelijkheden voor bedrijven zelf blijft in dit rapport erg onderbelicht.
- Daarnaast is de keuze voor de prioriteit van omgevingsfactoren niet helder. Veel aandacht voor bijvoorbeeld regelgeving en financiële infrastructuur.
- Omdat het rapport zich veel richt op voorwaarden voor een goede omgeving voor ondernemen, lijkt het vooral geschreven voor ontwikkelingslanden. Advies is om dan ook te belichten.
- Het is moeilijk om een discussie te voeren op basis van het document. Waar de discussie echt over zou moeten gaan is hoe duurzame ondernemingen kunnen bijdragen aan “full and productive employment and decent work for all”. In het rapport hadden hier aanbevelingen voor gedaan moeten worden.

Concluderend kan over het rapport gesteld worden dat het door het hoge abstractie niveau vrij weinig toegevoegde waarde heeft. Binnen de IAO echter is het onderwerp nog niet eerder ter sprake gekomen tijdens een IAC. Daarom kan het bijdragen aan de bewustwording van de organisatie over MVO en een discussie openen.

Ten aanzien van de vragen die als basis voor de discussie en voor de Nederlandse inzet daarin dienen kan het volgende worden opgemerkt:

- 1. Wat zijn de kernelementen van een omgeving dat duurzaam ondernemen bevordert?**
 - Het bedrijfsleven is in eerste plaats gebaat bij transparant ondernemingsklimaat. Dit betekent dat regelgeving, vooral ook op sociaal en milieuterrein, helder is voor de ondernemer en het liefst gelijk geldend is voor de concurrentie in het buitenland, ook wel bekend als het *level playing field* argument. In het kader van duurzaam ondernemen, in het bijzonder op sociale (IAO) wijze, is het dan ook noodzakelijk dat overheden internationale afspraken maken over sociale normen en de naleving ervan. De IAO is een belangrijk forum in dit kader.
 - In de tweede plaats kan het bedrijfsleven ook gemotiveerd worden om duurzaam te ondernemen ook als regelgeving (internationaal) nog ontbreekt. Dit is wat wordt verstaan onder Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO). MVO is bovenwettelijk, MVO is de ‘*common sense*’ van het ondernemerschap of zou dit moeten zijn, MVO ‘hoort’ is dus het credo. Overheden kunnen op diverse wijzen MVO stimuleren: koplopers publiekelijk belonen, meedenken en discussiëren over het

ontwikkelen van internationale vrijwillige MVO-normen, transparantie creëren in dit zo brede en soms weinig doorzichtige terrein. Ook hier is de IAO een belangrijk platform om verder te denken over de sociale kant van MVO.

2. Wat zijn de kernvoorwaarden voor ondernemingen om succesvol te opereren op een duurzame economische en sociale basis?

- De interne bedrijfsvoering moet van ontwikkeling tot verkoop en inkoop gericht zijn op de drie pijlers van duurzaamheid: sociaal, milieu en economisch. Hoe dit te doen is aan de bedrijven zelf.
- Niet alleen in de eigen bedrijfsvoering maar ook in de relaties met andere bedrijven is duurzaamheid van belang (ketenverantwoordelijkheid).

3. Hoe kunnen overheden hun rol versterken in het invoeren van beleid en programma's om duurzaam ondernemen te stimuleren? Zijn er voorbeelden van best practices?

Het Nederlandse MVO-beleid heeft een aantal prioriteiten:

- *Transparantie*: in dat kader is o.a. de transparantiebenchmark opgericht: een website bedrijven worden gerangschikt op basis van hun MVO-prestaties
- *Bewustwording*: Wat MVO is en hoe MVO te bewerkstelligen is onder bedrijven, zeker MKB, nog niet altijd gemeengoed. Nederlandse bedrijven worden door de overheid voorgelicht over de cultuur en MVO-relevante aspecten in andere landen dan Nederland, bijvoorbeeld door de Economische Voorlichtingsdienst (EVD). Ook is er een speciaal kenniscentrum voor MVO opgericht: MVO Nederland.
- *Internationalisering*: MVO is geen Nederlands concept, het is een internationaal concept. In fora als de IAO wil Nederland met haar partners een actieve rol spelen.
- *Overheid als voorbeeld*: De overheid is zelf ook een belangrijke marktpeler. De Nederlandse rijksoverheid heeft zich voorgenomen om in 2010 voor 100% duurzaam in te kopen. Ook hebben al veel departementen een maatschappelijk jaarverslag.
- *Ketenverantwoordelijkheid*: In een globaliserende wereld zijn de relaties intern en tussen bedrijven complexer geworden. Duurzaam ondernemen is gelijk aan verantwoording nemen over de wijze van ondernemen. Ketenverantwoordelijkheid is dan ook een belangrijk concept in het MVO-beleid dat duidelijkheid behoeft en nader uitgewerkt moet worden.
- MVO wordt in Nederland beschouwd als vrijwillig maar niet vrijblijvend. De overheid probeert het vrijblijvende te verminderen in het eigen instrumentarium zoals het Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM) en programma Ontwikkelings Relevante Export Transacties (ORET).
- Momenteel bestaat het voornemen om de deelname aan handelsdelegaties naar ontwikkelingslanden te gaan gebruiken als gelegenheid om daar investerende bedrijven te stimuleren het goede voorbeeld te geven.

4. Wat kunnen en wat zouden sociale partners moeten doen om duurzaam ondernemen te stimuleren?

- Nederlandse NGO's en vakbonden kunnen zich inzetten om MVO op de maatschappelijke, private en politieke agenda te krijgen.

- Nederlandse NGO's en vakbonden kunnen de capaciteit van hun partners in ontwikkelingslanden versterken zodat het gedrag van Nederland en lokale bedrijven in ontwikkelingslanden kunnen onderzoeken en campagne te voeren (zoals Schone Kleren Campagne).
 - Nederlandse NGO's en vakbonden kunnen de capaciteit versterken van *fair trade* producenten in ontwikkelingslanden.
- Het belangrijkste instrument hiervoor is *sociale dialoog* tussen de betrokken actoren.

5. Wat zou de rol moeten zijn van overheden en sociale partners in het stimuleren van de bijdrage van ondernemingen aan sociale en economische ontwikkeling?

- Zie 3. Nederland heeft gekozen voor: een stimulerende rol door de dialoog met diverse partijen op te zetten, onderzoek en educatie te steunen en een gids te zijn in het immer uitdijende bos van MVO-initiatieven (transparantie). Vrijwillig maar niet vrijblijvend.

6. Wat kan het Office doen om de Leden te steunen in hun inspanningen om duurzaam ondernemen te stimuleren?

- Blijven doen wat het doet. Kerntaak van de IAO is bevorderen van *Decent Work for All*. Dit is een belangrijke pijler in het kader van duurzaamheid. Het IAB dient de deelnemende partijen te ondersteunen met maatoplossingen op landenniveau in de vorm van *Decent Work Country Programmes*. Het is echter niet wenselijk om een nieuw label (duurzaamheid) aan het werk van de IAO te hangen.

7. Wat zouden de prioriteiten moeten zijn van de IAO binnen de Decent Work Agenda in termen van ondersteuning van het bevorderen van duurzame bedrijven, in de volgende gebieden?

- Bevorderen van een stimulerende zakelijke en regulatieve omgeving?
- Opwaarderen en clusteren van waardeketens?
- Lokale economische ontwikkeling?
- Bevorderen van arbeidsomstandigheden?
- Doelmatige programma's: microbedrijven, MKB, MNO's, ondernemerschapontwikkeling (inclusief voor vrouwen), informele economie en coöperatieven?

Voor alle vijf punten geldt het zelfde antwoord onder vraag 6.

8. Met welke externe partners moet de IAO samenwerken om duurzaam ondernemen te bevorderen?

- De IAO heeft hierbinnen een duidelijke prioriteit en dat is *Decent Work*. Hiervoor dient de organisatie samenwerking te zoeken met iedere andere relevante organisatie. Een goed voorbeeld vormt de integratie van de *Decent Work Country Programmes* en de *Poverty Reduction Strategies Processes*. Deze initiatieven in de richting van *one UN* worden door Nederland ondersteund en bepleit.
- Duurzaamheid is de balans vinden op economisch, sociaal en milieuterrein. De IAO zet zich vanzelfsprekend in de sociale dimensie van duurzaamheid. De VN heeft de meest vergaande milieufora (Kyoto, Monterrey etc.). Op economisch terrein, met

name handel en investeringen, heeft de WTO internationaal veel gezag.

Samenwerking met deze organisaties is zeer wenselijk wanneer het complementair is.

- o Naast samenwerking met andere VN organisaties, zou de IAO het best kunnen samenwerken met de *International Finance Corporation* (IFC). Als een van de grootste actoren op het gebied van private sector investeringen, werkt de IFC aan duurzame ontwikkeling bij ondernemingen en de realisatie van de MDGs. Het IFC focust echter op economische duurzaamheid en milieu. De expertise van de twee organisaties is mogelijk complementair vanuit de verschillende benaderingswijzen, middelen en aandachtspunten maar met een zelfde doel.

B. Richtlijnen voor algemene en politieke kwesties

I Algemeen

- a. Nederland stelt zich op het standpunt dat de IAO zich dient te onthouden van de behandeling van (politieke) onderwerpen die niet direct binnen het mandaat van de organisatie vallen. Dit standpunt is gestoeld op principiële overwegingen, maar dient ook om een vlot verloop van de eigenlijke werkzaamheden te bevorderen.
- b. Waar nodig zal de delegatie uitdrukkelijk stelling nemen tegen pogingen de grondslagen van de IAO op het gebied van het toezichthoudende systeem aan te tasten. De delegatie zal zich waar nodig uitspreken voor behoud en eventuele modernisering van het systeem van arbeidsnormen en het toezicht op de uitvoering ervan.
- c. Indien zich onvoorziene politieke gevoelige kwesties voordoen, zal de delegatie handelen naar bevind van zaken en zo nodig nadere instructies vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.
- d. Met betrekking tot daarvoor in aanmerking komende kwesties zal de delegatie zich inzetten voor coördinatie met gelijkgezinde landen. In het bijzonder zal deze coördinatie IMEC, het overlegorgaan van de *Industrialized Market Economy Countries*. Waar het politieke kwesties betreft zal nauw overleg dienen plaats te hebben met de EU-partners, teneinde zo mogelijk tot een gemeenschappelijke standpunt te komen.
- e. Bij stemmingen tijdens de Conferentie geldt een quorum, waarbij de stemuitslag ongeldig is wanneer het totale aantal stemmen minder dan de helft van het aantal stemgerechtigde gedelegeerden bedraagt (artikel 17, derde lid van het Statuut en artikel 20 van het Conferentiereglement). Dit betekent dat het in sommige situaties effectiever kan zijn zich van stemming te onthouden dan tegen te stemmen om een voorstel te verwerpen.

II Geloofsbrieven

Het Comité tot onderzoek van geloofsbrieven heeft tot taak na te gaan of geloofsbrieven door de daartoe bevoegde autoriteit(en) zijn ondertekend. Voorts zal zij een onderzoek instellen in het geval van een klacht tegen de opname van een bepaalde persoon in de delegatie. Het Comité is niet bevoegd enig politiek oordeel te vellen over de regering die de geloofsbrieven heeft uitgegeven. Dit gegeven en het Statuut zullen de leidraad vormen indien het Comité niet tot een eensluidend oordeel kan komen en een stemming in de plenaire zitting vereist is. Zo

nodig zal de delegatie een steminstructie vragen aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en/of aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

III Lidmaatschapsaanvragen

De delegatie zal in voorkomende gevallen haar steun geven aan lidmaatschapsaanvragen door staten tegen de achtergrond van het universaliteitsbeginsel dat aan de Verenigde Naties en de Gespecialiseerde Organisaties ten grondslag ligt en dat door Nederland wordt ondersteund.

Bijlage I

Samenstelling van de overheidsdelegatie van het Koninkrijk der Nederlanden

Regeringsgedelegeerden

Dhr. drs. L.C. Beets (delegatieleider), directeur Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dhr. mr. B.J. van Eenennaam, Buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur, PV Genève

Plv. regeringsgedelegeerden

Dhr. mr. drs. W. Bel, (plv. delegatieleider), waarnemend afdelingshoofd Directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dhr. drs. S. Kaasjager, PV Genève

Regeringsadviseurs

Dhr. mr. O. Brinkman, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dhr. mr. R. de Bruin, directie DGTL, Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Dhr. drs. G.J. Buisman, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. C.M. Grilk, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. drs. A. Koopman, directie Arbeidsverhoudingen, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. mr. C.C. van der Louw, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. drs. Y. Stiegelis, directie Internationale Zaken, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dhr. drs. F. van der Straaten, Directie VN & Ifi's, Ministerie van Buitenlandse Zaken

Mw. B. Ungerer, Directie DEE, Ministerie van Buitenlandse Zaken

Overige deelnemers

Minister Donner, Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Dhr. mr. drs. T.W. Langejan, Directeur-Generaal, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Mw. A. Versteeg, directie Communicatie, Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Tevens zal een delegatie van werknemers- en werkgeversvertegenwoordigers deelnemen aan de IAC en zeer waarschijnlijk een delegatie uit de Nederlandse Antillen en Aruba. In de tweede week zullen zeer waarschijnlijk drie Tweede Kamerleden de IAC bezoeken.

Bijlage II

AGENDA INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE 2007

- I Rapporten van de Voorzitter van de Raad van Beheer en van de Directeur-Generaal:
 - I a - Rapport van de Directeur-Generaal
 - I b - *Global Report* in het kader van de follow-up van de Declaratie over fundamentele principes en rechten op het werk; thema 2007: discriminatie in werk en beroep

- II Programma- en budgetvoorstellen voor 2008-09 en andere aangelegenheden

- III Informatie en rapporten inzake de toepassing en naleving van verdragen en Aanbevelingen:
 - III a - Rapport van het Comité van Deskundigen dat toeziet op de naleving van Verdragen en Aanbevelingen
 - III b - Rapport m.b.t. algemeen onderzoek over de Verdragen inzake dwangarbeid
 - III c - Rapport met informatie over ratificaties en normgerelateerde activiteiten

- IV Arbeidsvoorwaarden in de visserijsector

- V Het versterken van de capaciteit van de IAO in het assisteren van de Leden bij het bereiken van hun doelstellingen in de context van globalisering

- VI De bevordering van duurzame ondernemingen